

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning
och säkerhet

Vistelseförbud på allmän plats och vissa andra platser (Ds 2023:17)

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka vill vi anföra följande.

Åklagarmyndigheten har utöver vad som anges nedan ingen erinran mot förslaget.

Kapitel 7

7.1.6 Åklagare ska pröva frågan om vistelseförbud

Allmänt om åklagares befattning med underrättelsematerial

Vi har i tidigare lagstiftningssammanhang påtalat att det är problematiskt för åklagare att få del av underrättelsematerial.¹ Om anmälan endast innehåller material som polisen bedömt kan kommuniceras med förbudspersonen är det dock mindre problematiskt.

Beslutsunderlaget i en vistelseförbudsutredning förväntas i huvudsak utgå från olika typer av underlag framtagna av Polismyndigheten. Det kan vara spaningsinformation eller tillförlitliga underrättelser från trovärdiga källor till polisen. Inte sällan är det fråga om andrahandsuppgifter. Mot bakgrund av detta är det inte självklart lämpligast att det är åklagare som ska pröva frågan om vistelseförbud. Det går inte heller, med hänsyn till beslutsunderlaget, att jämföra dessa ärenden med ärenden om t.ex. kontaktförbud och tillträdesförbud. Bedömningen av trovärdigheten görs också säkrast av mottagaren av underlaget, dvs. polisen, eftersom det är Polismyndigheten som har den bästa kunskapen om de inblandade organisationerna och om de bakomliggande konflikterna.

¹ Se bl.a. Åklagarmyndighetens remissyttranden den 30 januari 2018 beträffande SOU 2017:75, (ÅM2017/1958, Ju2017/07896/Å) och den 25 januari 2023 beträffande SOU 2022:52 (ÅM2022-2134, Ju2022/03121).

Polismyndigheten kan vara bättre skickad

Det finns, mot bakgrund av det nyss anförda och med särskilt beaktande av att frågor om vistelseförbud ska hanteras skyndsamt, skäl att i det fortsatta lagstiftningsarbetet överväga om beslut om vistelseförbud istället bör fattas av Polismyndigheten.

7.7.1 Begäran om domstolsprövning

Av 26 § andra stycket författningsförslaget framgår att ett beslut varigenom rätten ålägger någon ett vistelseförbud ska innehålla de uppgifter som anges i 15 och 16 §§. Formuleringen har hämtats från kontaktförbudslagen (jfr 21 § andra stycket lag [1988:688] om kontaktförbud) till synes utan beaktande av att partsförhållandena vid en sådan prövning i underrätt är en annan än enligt den föreslagna lagen.

Polismyndigheten kommer enligt författningsförslagen inte att vara part i ärendet och har därför inte möjlighet att begära rättens prövning av ett åklagarbeslut att inte meddela vistelseförbud. Det innebär att en tingsrätt aldrig kan "ålägga" någon ett vistelseförbud, det kan bara en överrätt göra. Bestämmelsen är allmänt hållen och kan måhända leda tankarna fel, varför det kan finnas skäl att i förtydligande syfte omformulera stycket.

7.9.1 Överträdelse av vistelseförbud

Det framgår av bl.a. den föreslagna författningskommentaren att en överträdelse typiskt sett är mycket allvarlig, att straffvärdet i normalfallet torde ligga på fängelsenivå och att straffet normalt bör vara ett kortare fängelsestraff. Om avsikten är att normalstraffet är ett kortare fängelsestraff bör det tydligt i författningskommentaren anges att det är fråga om ett artbrott.

9.2.2 Ekonomiska konsekvenser

Om förslaget träder ikraft i enlighet med förslaget kommer vi inte hinna att driftsätta ett sådant beslutsstöd i vårt ärendehanteringssystem Cåbra som möjliggör såväl en enkel och rättssäker hantering som tillförlitliga statistikuttag och andra former av uppföljningar. Inledningsvis kommer det därför uppstå en ökad manuell arbetsbelastning.

Detta yttrande har beslutats av tf. vice riksåklagaren Marie-Louise Ollén efter föredragning av kammaråklagaren Ulf Hansson. I den slutliga handläggningen av ärendet har också överåklagaren Mikael Björk deltagit.

Marie-Louise Ollén

Ulf Hansson

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättschefen

Biblioteket